

Admiterea temporară în baza carnetelor ATA și CPD

Prin Legea pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind admiterea temporară nr. 253-XVI din 05.12.2008 statul nostru a devenit parte a unui sistem internațional pe larg răspândit de utilizare a carnetelor ATA și CPD. Ce reprezintă carnetele specificate, cum se utilizează acestea și care sînt avantajele lor?

Baza juridică

Conform pct. 227 din **Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al republicii Moldova**, aprobat prin **Hotărîrea Guvernului nr. 1140 din 02.11.2005**, pot fi plasate în regim de admitere temporară cu suspendare totală de la plata drepturilor de import bunurile care fac obiectul unor tratate internaționale bilaterale sau multilaterale la care Republica Moldova este parte. În afară de listele exprese ale acestor bunuri, prevăzute de **Convenția privind admiterea temporară**, acesta cuprinde și cazurile de admitere temporară în baza carnetelor ATA și CPD.

Pe plan mondial, carnetele ATA și CPD au în prezent o bază juridică dublă, incluzînd două convenții internaționale diferite, care concomitent reglementează aceleași raporturi juridice, ce apar în legătură cu implementarea operațiunilor de import temporar al mărfurilor sub acoperirea carnetului ATA:

1. **Convenția vamală privind carnetul ATA pentru importul temporar al mărfurilor** din 6 decembrie 1961, semnată la Bruxelles.
2. **Convenția pentru importul temporar** din 26 iunie 1990, semnată la Istanbul.

De menționat că cea de-a doua convenție a preluat și a dezvoltat prevederile primei convenții referitor la modul de eliberare și utilizare a carnetelor ATA și CPD. Prin urmare, în situația în care un stat a aderat la prevederile Convenției de la Istanbul,

acesta poate aplica sistemul respectiv de carnetे fără a adera la Convenția de la Bruxelles. Republica Moldova nu a fost parte a Convenției din 1961, dar prin **Legea nr. 253-XVI din 05.12.2008** a aderat la Convenția din 1990.

Mai jos este prezentată lista țărilor emitente și recipiente de carnetе ATA și CPD.

1. Algeria (AL)
2. Andorra (AD)
3. Australia (AU)
4. Austria (AT)
5. Belarus (BY)
6. Belgia (BE)
7. Bulgaria (BG)
8. Marea Britanie (GB)
9. Ungaria (HU)
10. Germania (DE)
11. Gibraltar (GI)
12. Grecia (GR)
13. Hong Kong (HK)
14. Danemarca (DK)
15. Islanda (IS)
16. India (IN)

17. Irlanda (IE)
18. Israel (IL)
19. Spania (ES)
20. Italia (IT)
21. Canada (CA)
22. Cipru (CY)
23. China (CN)
24. Republica Coasta de Fildeș (CI)
25. Coreea (KR)
26. Letonia (LV)
27. Liban (LB)
28. Lituania (LT)
29. Luxemburg (LU)
30. Macedonia (MK)
31. Malaysia (MY)
32. Malta (MT)
33. Mongolia (MN)
34. Mauritania (MU)
35. Maroc (MA)

36. Olanda (NL)
37. Noua Zeelandă (NZ)
38. Norvegia (NO)
39. Polonia (PL)
40. Portugalia (PT)
41. România (RO)
42. Rusia (RU)
43. Senegal (SN)
44. Singapore (SG)
45. Serbia (SB)
46. Slovacia (SK)
47. Slovenia (SI)
48. USA (US)
49. Tailanda (TH)
50. Tunisia (NN)
51. Turcia (TR)
52. Finlanda (FI)
53. Franța (FR)
54. Croația (HR)

- 55. Sri Lanka (LK)
- 56. Suedia (SE)
- 57. Elveția (CH)
- 58. Cehia (CZ)
- 59. Chile (CL)
- 60. Estonia (EE)
- 61. Africa de Sud (ZA)
- 62. Japonia (JP)
- 63. Irak (IR)
- 64. Republica Moldova (MD)

Noțiuni generale

Carnetul ATA este un *titlu internațional de admitere temporară folosit pentru admiterea temporară a mărfurilor, cu excepția mijloacelor de transport.*

Carnetul ATA reprezintă un document internațional vamal, emis de organul competent din țara de export (temporar), care substituie garanțiile și declarațiile vamale, asigură facilitarea și accelerarea procedurii de vămuire în cazul operațiunilor de admitere temporară a mărfurilor în una sau mai multe țări, în legătură cu organizarea expozițiilor și târgurilor, precum și cu scopul trecerii peste frontiera a mostrelor de marfă, utilajului profesional și a altor categorii de bunuri.

Abrevierea “ATA” cuprinde o combinație de termeni francezi “**Admission Temporaire**” și englezi “**Temporary Admission**” (în traducere – admitere temporară).

Carnetul CPD este un *titlu internațional de admitere temporară folosit pentru admiterea temporară a mijloacelor de transport.*

Abrevierea „CPD” provine din limba franceză „Carnet de Passages en Douane” (în traducere – carnet de trecere prin vamă).

Așadar, atât carnetul ATA, cât și carnetul CPD sînt documente internaționale vamale, echivalente declarației vamale de admitere temporară, care identifică marfa sau mijloacele de transport și includ garanția internațională de plată a impozitelor și taxelor la import, la care se adaugă eventual penalizările pentru întârziere.

Pot solicita eliberarea carnetului ATA atât persoanele fizice, cât și cele juridice:

- a) participanții la expoziții, târguri, iarmaroace și alte manifestări similare;
- b) persoanele de afaceri și manageri pentru vânzări în cadrul deplasărilor de afaceri;
- c) diverse categorii de persoane fizice, inclusiv:
 - tehnicienii – lucrători ai profesiunilor tehnice;
 - lucrătorii și colectivele profesionale, în particular, grupurile de filmare, jurnaliștii, regizorii etc.;
 - lucrătorii medicali;
 - arhitecții;
 - artiștii, actorii, cîntăreții (de exemplu, pe perioada turneelor muzicale, teatrale și ale colectivelor de circ, organizării expozițiilor fotografice și filmărilor);
 - inginerii;
 - profesorii, lectorii etc.;

– alte persoane – specialiști, care călătoresc des și, prin urmare, necesită transportarea rapidă a utilajului profesional peste hotare, aplicînd o procedură vamală simplificată la maxim.

Carnetele ATA și CPD se aplică, în fond, pentru toate categoriile de marfă. Totuși, în mod convențional, acestea pot fi grupate în patru categorii de bază:

1. Mostre comerciale, cum ar fi, de exemplu, obiectele prețioase, confecțiile, mostrele de referință etc.
2. Marfă, destinată prezentării sau utilizării la expoziții internaționale, iarmaroace, conferințe și în cadrul evenimentelor similare, cum ar fi diverse produse, utilaj pentru stand, tablouri sau alte obiecte de artă etc.
3. Echipament profesional (computere, echipament tele- și video, instrumente muzicale, inventar teatral, utilaj pentru organizarea seminarelor și conferințelor, echipament de testare, utilaj pentru perfectarea lucrărilor de reparație, echipament și instrumente medicale, inventar sportiv etc.).
4. Mijloace de transport al mărfurilor și pasagerilor aflate în trafic internațional.

Totodată, carnetele ATA și CPD nu se eliberează pentru următoarele categorii de mărfuri:

- bunuri de consum;
- articole de alcool, tutun sau petrol;
- bunuri destinate pentru vânzare și înstrăinare;
- produse alimentare, broșuri destinate pentru consum sau vânzare în afara țării fără a fi restituite;
- bunuri destinate pentru a fi procesate sau pentru lucrări de reparație;

– pietre prețioase.

Carnetele ATA și CPD reprezintă documente vamale uniformizate destinate organelor vamale:

a) ale statului de export (temporar) – ca un document ce permite efectuarea controlului asupra scoaterii mărfurilor și mijloacelor de transport din țară;

b) ale țărilor de tranzit – ca un document de control și garanție a tranzitului pe teritoriul vamal al acestora;

c) ale țării de destinație – ca un document care justifică legal plasarea mărfurilor în regim vamal de admitere temporară, precum și asigură posibilitatea unui control și supravegheri vamale asupra mărfurilor străine introduse.

Carnetele ATA și CPD pot fi utilizate în orice structură a livrărilor internaționale, inclusiv în următoarele cazuri:

a) mărfurile și mijloacele de transport pot fi predestinate pentru a fi admise temporar în mai multe țări consecutiv;

b) mărfurile enumerate în carnetul ATA pot fi reexportate atât integral, cât și parțial, în mai multe tranșe;

c) mărfurile și mijloacele de transport incluse în carnetele ATA și CPD pot fi importate sau plasate în altă destinație vamală, conform legislației naționale a statului de admitere temporară.

Caracteristica carnetului ATA

Carnetul ATA constă din:

- copertă, unde se indică titularul acestuia, precum și mărfurile sau mijloacele de transport, cuprinse în carnet;
- file pentru toate tipurile de operațiuni cu marfa enumerată în carnet, adică pentru scoaterea/ reimportul, tranzitul și plasarea/reexportul mărfurilor și mijloacelor de transport.

În cazul în care spațiul rezervat pe copertă este insuficient pentru descrierea tuturor categoriilor de mărfuri solicitate, datele suplimentare se includ în așa-numitele „foi suplimentare”, introduse în interiorul carnetului.

Pe coperta carnetului (partea din față) sînt prevăzute rubrici speciale în care se introduc următoarele date: asociația care l-a eliberat (asociația garantă), termenul de valabilitate, țările în care acesta este valabil și asociațiile-garante corespunzătoare din țările date, titularul și, după caz, datele de identificare a reprezentantului acestuia. De asemenea, pe copertă se înscrie modul presupus de utilizare a mărfurilor (de exemplu, expunerea la expoziții, utilizarea în procesul de reparație în calitate de material profesional etc.).

În rubrica specială a copertei „*Lista generală*” se descriu în mod minuțios mărfurile cuprinse în carnet, inclusiv denumirea comercială, mărcile și indexurile (după caz), numerele de identificare, greutatea sau cantitatea, valoarea comercială în țara eliberării carnetului și țara de origine (în cazurile cînd este o altă țară decît țara de export).

Suplimentar, pe coperta carnetului este rezervat un spațiu separat pentru semnătura asociației garante și a titularului acestuia, pentru mențiunile organelor vamale ale țării de admitere temporară (primară) despre efectuarea controlului mărfurilor și utilizarea oricăror mijloace de identificare a mărfurilor admise temporar.

Toate filele destinate pentru export temporar, tranzit și admitere temporară constau din cotor, care rămîne în carnet după utilizarea sa, și volet, care este o foaie detașabilă și reprezintă un document destinat organelor vamale.

Voletele sînt divizate în patru părți:

- în prima se repetă informația generală de pe copertă: termenul de valabilitate, numele titularului, reprezentantul;
- a doua parte reprezintă o declarație vamală a titularului, care se depune organului vamal abilitat;
- a treia parte este destinată completării de către organele vamale ale țării corespunzătoare operațiunii;
- ultima parte este destinată utilizării unor cerințe vamale specifice în fiecare țară (se completează, după caz).

Prima parte se completează în mod identic pentru toate voletele, iar celelalte părți se completează în mod diferit, în funcție de specificul operațiunii pentru care sînt prevăzute (export temporar, tranzit sau admitere temporară).

Pe versoul voletului se înscrie *Lista generală*, adică lista mărfurilor cuprinse în carnet, care sînt descrise la fel ca și pe copertă. Totodată, pentru organele vamale sînt adăugate două coloane pentru efectuarea unui control individual (de exemplu, pentru înscrierea poziției tarifare, elementelor de taxare etc.).

Pe partea din față a **cotorului** se repetă pozițiile de bază enumerate pe fața voletului.

Atît pe copertă, cît și pe volete și cotoare se înscrie numărul de identificare a carnetului ATA sau CPD.

În scopul ușurării modului de folosire a carnetului, filele acestuia se imprimă în culori diferite:

a) voletele și cotoarele pentru țara de export temporar (adică în care se menționează exportul temporar și reintroducerea mărfurilor sau mijloacelor de transport) sînt de culoare galbenă;

- b) voletele și cotoarele pentru țările de tranzit sînt de culoare albastră;
- c) filele destinate plasării în regim de admitere temporară și încheierii acestuia sînt de culoare albă;
- d) coperta carnetului se imprimă pe hîrtie de culoare verde;
- e) filele suplimentare sînt de aceeași culoare, ca și filele de bază, din secțiunea la care se anexează.

Carnetul ATA se imprimă în limba engleză sau franceză și, dacă este necesar, într-o a doua limbă.

Modul de utilizare a carnetului ATA

Carnetul ATA se eliberează de către asociațiile garante oricărei persoane interesate, la cererea acesteia și după achitarea onorariului acestei asociații.

La eliberarea carnetelor asociația introduce informația de bază pe partea de față a copertei, precum și întocmește *Lista generală* a mărfurilor cuprinse în carnet. Fiecare poziție a acestei liste se indică în mod individual, fiind enumerată în mod consecutiv. Mărfurile ce conțin detalii separate (de exemplu, piese de schimb, accesorii etc.) pot fi înscrise în același punct, însă cu descrierea detaliată separată pentru fiecare unitate în parte. Mărfurile cu aceeași denumire pot fi grupate. Dacă, însă, valoarea acestora este diferită (de exemplu, o piesă nouă și una uzată), aceasta se precizează în mod corespunzător. La finele *Listei generale* se face o totalizare a pozițiilor și a valorii comerciale a articolelor incluse.

După perfectarea carnetului nu mai pot fi incluse poziții noi.

Carnetul perfectat în modul corespunzător se prezintă organelor vamale ale țării de export temporar pentru efectuarea controlului acestuia și al mărfurilor sau mijloacelor de

transport incluse în acesta. În caz de necesitate, organul vamal va utiliza mijloacele de identificare necesare, conform legislației naționale în vigoare.

La scoaterea mărfurilor și mijloacelor de transport, precum și în cazul când acestea traversează frontiera în regim de tranzit, titularul carnetului completează cotorul corespunzător și îl prezintă organului vamal abilitat. În cazul în care la reîntoarcerea mărfurilor este prezentă doar o parte din mărfurile enumerate în *Lista generală*, în voletul suplimentar se introduc datele cu privire la declarațiile vamale de încheiere a regimului (declarații de import). În cazul în care *Lista generală* este întocmită într-o limbă necunoscută de colaboratorii vamali, organul vamal este în drept să solicite traducerea acesteia.

După verificarea mărfurilor, mijloacelor de transport și a carnetului pentru acestea, organele vamale completează voletul corespunzător pe care nu-l restituie și fac mențiunile necesare pe cotorul acestuia. La completarea voletului și cotorului organele vamale indică și data limită de efectuare a operațiunilor de export temporar, de tranzit sau de admitere temporară. Apoi carnetul se restituie titularului acestuia.

Carnetul cu termenul de valabilitate expirat sau care nu se mai folosește se restituie asociației garante de către titularul acestuia.

Avantajele utilizării carnetului ATA

Aplicarea carnetului ATA prezintă următoarele avantaje:

– simplificarea procedurilor vamale prin accelerarea vămuirii mărfurilor importate temporar în țările participante la sistemul ATA. Astfel, birourile vamale ale țărilor, ce au aderat la sistemul ATA, acceptă carnetul ATA, care substituie declarațiile vamale naționale la vămuirea anumitor categorii de marfă, admiterea temporară a cărora este scutită totalmente de drepturile de import. În cazul utilizării carnetului ATA, celelalte documente vamale, prevăzute de legislația națională în vigoare din țara dată, nu se

perfectează. Prin urmare, nu se suportă nici cheltuieli administrative de realizare a acestor formalități (de exemplu, nu se achită serviciile brokerilor vamali de completare a declarației vamale). De asemenea, procedurile vamale se reduc doar la controlul mărfurilor și carnetului, conform regulilor stabilite. În ce privește perfectarea formalităților, colaboratorul vamal numai înscrie mențiunile speciale pe volet și aplică ștampila oficială a biroului vamal pe cotorul respectiv;

– vămuirea cu cheltuieli reduse. În afară de reducerea cheltuielilor administrative, se reduc și alte cheltuieli. Astfel, la prezentarea carnetului ATA, care permite identificarea mărfurilor, organele vamale nu vor solicita garanții financiare adiționale. Nu este necesară prezentarea garanțiilor bancare, gajului, depozitelor etc. ca asigurare financiară a achitării plăților vamale, întrucât însuși carnetul constituie o astfel de garanție internațională. De asemenea, toate etapele perfectării vamale a carnetului ATA (atât la plasarea, cât și la scoaterea mărfurilor, precum și în cazul tranzitului) se efectuează fără achitarea taxei pentru procedurile vamale;

– sfera mai largă de aplicare a regimului de admitere temporară. Aceasta înseamnă că cu ajutorul carnetului ATA se pot importa temporar mărfuri de repetate ori pe parcursul unui an în mai multe țări membre ale sistemului ATA sub acoperirea unui singur carnet. Mărfurile importate sub acoperirea carnetului ATA pot fi scoase în întregime sau pe părți la orice etapă sau pot fi repartizate pe partide și, în acest caz, poate fi solicitată autorizația pentru importul definitiv sau parțial al tuturor mărfurilor. De asemenea, mărfurile și mijloacele de transport pot fi destinate importului temporar în mai multe țări participante la sistemul ATA;

– carnetul prezintă mai multe garanții pentru bugetul de stat. Dat fiind faptul că carnetul ATA pentru organele vamale constituie o garanție a achitării tuturor drepturilor de import, la nescoaterea mărfurilor sau mijloacelor de transport, precum și la încălcarea altor condiții ale regimului de admitere temporară, sistemul ATA asigură achitarea impozitelor la bugetul de stat de către titularul său. Această garanție se realizează

automat de către asociația garantă, iar organele vamale nu efectuează un control al veridicității acestora în fiecare caz concret;

– sistemul carnetelor ATA asigură un control vamal mai eficient. Astfel, în urma prezentării carnetului ATA se reduc esențial durata de lucru a colaboratorilor vamali și cheltuielile administrative ale statului legate de procedura de vămuire.

Caracteristica carnetului CPD și modul de utilizare a acestuia

După cum s-a menționat mai sus, carnetul CPD este un document internațional de admitere temporară a mijloacelor de transport. În special, carnetul specificat poate fi utilizat pentru introducerea temporară a autoturismelor, motocicletelor, camioanelor, precum și a unităților înregistrate de motosport, utilizate în traficul privat sau comercial. Totodată, carnetul CPD nu se folosește pentru importul temporar al vehiculelor în țările Uniunii Europene chiar și în cazul în care acestea au ratificat **Convenția cu privire la admiterea temporară**. De asemenea, carnetul CPD nu poate fi folosit pentru introducerea temporară a mijloacelor de transport în scopul reparației sau altor operațiuni de transformare (de exemplu, pentru operațiunile de tuning).

Structura și modul de utilizare a carnetului CPD, în linii mari, sînt analogice celor descrise la capitolul privind carnetul ATA. Astfel, carnetul CPD constă din copertă și foi compuse din cotor și volet, care se utilizează ca și în cazul carnetului ATA. Există particularități, în fond, numai la capitolul privind descrierea obiectului admiterii temporare.

În carnetul CPD se indică în mod obligatoriu informația despre parametrii tehnici ai vehiculului: modelul, marca, culoarea, capacitatea cilindrică a motorului, numărul de locuri, numerele de pe motor și caroserie, numărul de înmatriculare și proprietarul.

În mod firesc, carnetul CPD se eliberează pentru întregul termen de aflare a vehiculului în țara de admitere temporară. Spre deosebire de carnetul ATA, termenul de valabilitate

al carnetului CPD poate fi prelungit în situația în care titularul acestuia nu este în stare să reexporte mijloacele de transport admise temporar în cadrul termenului inițial. Conform art. 14 alin. 2 din Convenția de la Istanbul, termenul de valabilitate se prelungește pe o perioadă de cel mult 1 an și se operează doar o singură dată. După expirarea acestui termen mijlocul de transport poate fi menținut în regim de admitere temporară numai cu condiția eliberării unui carnet nou.

Modul de utilizare a carnetelor ATA și CPD este același. Carnetul CPD substituie declarația vamală de tranzit, precum și cea de admitere temporară. Totodată, acesta include și garanția achitării drepturilor de import în cazul încălcării condițiilor regimului de către titularul respectiv.

Este de menționat că prevederile Convenției nu exonerează titularii carnetelor CPD de obligația de a respecta prevederile naționale ale țărilor de admitere temporară privind introducerea și circulația cu mijloace de transport pe teritoriul acestor țări. De exemplu, carnetul CPD nu va putea justifica introducerea în Republica Moldova a unui autoturism cu termen de exploatare mai mare de 7 ani, dat fiind faptul că introducerea acestuia este interzisă de prevederile art. 20 alin. (4) din **Codul vamal**.

Este de remarcat, totodată, că carnetul CPD are aceleași avantaje ca și carnetul ATA, fără identificarea unor aspecte specifice relevante.